

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 5'50 mesečno.
četrtletno K 16'50.
Če si pride naročnik sam v upravništvo po list: Mesečno K 5'— Inzerati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik po 5. uri popoldne z datumom drugega dne.

Posamezna številka stane 30 vin.

Uredništvo in uprava:

Narodni dom (vhod iz Kopališke ulice)

Telefon št. 242.

Maribor, Celovec in Radgona naši!

Antanta je predložila Nemški Avstriji mirovne pogoje, ki jih bo Nemška Avstrija **morala** sprejeti. Dunajski listi objavljajo uradno poročilo iz Saint-Germain-en-Laye z dne 2. junija, v katerem pravijo, da pripadejo **Celovec, Velikovec, Maribor in Radgona Jugoslaviji.**

Nikdar nismo niti najmanj dvomili, da bi mirovna konferenca alirancev nam odrekla ono, kar je našega, ono, kar smo podedovali od naših pradedov. Kri naših sinov je osvobodila našo slovensko zemljo izpod nemškega jarma. Danes smo v svobodni Jugoslaviji. **Živela jugoslovanski Maribor in Celovec. Zdaj pa na delo za procvit in napredek našega Maribora.**

Saint-Germain, 3. junija 1919. Nemška Avstrija ne dobi nobenega ozemlja na Nemškem Ogrskem. S tem je zagotovljen koridor med češkoslovaško republiko in Jugoslavijo.

Mirovna pogodba Nemški Avstriji izročena.

LDU. Lyon, 3. junija. (Brezlično.) Včeraj popoldne je bil v gradu St. Germain avstrijskim delegatom izročen prvi del mirovne pogodbe.

Veliki mogul.

Angleški spisala A. K. Green.

(Dalje).

»Ali meniš, da se je na ta način izvršil umor?« sem zdaj vprašala gospoda Duranda. »Če se prav spominjam, se vidi to okno že pri vhodu. Tedaj se je moralo od duri natančno videti, vsaj vendar prišlo več nego tristo gostov. Kako je mogel kdo tako visoko splezati, okno odpreti ter vdreti, ne da bi ga kdo opazil?«

»Ti pozabiš na streho nad vratmi.« — Govoril je hitro in nepričakovano živahno. »Streha seže skoro do okna in popolnoma zakrije gostom, če izstopijo iz vozov, pogled na okno. Le vozniki ga morejo videti, ko se odpeljejo, če se slučajno nazaj ozrejo. Toda pri taki gneči gledajo navadno na svoje konje. Skoro neverjetno je, da se je eden izmed njih ozrl na okno.« — Njegovo čelo se je zopet razjasnilo. Videlo se je, kakor da bi se iznebil težkega bremena. — »Ko sem šel v alkoven, da govorim z gospo Fairbrother,«

Navzoči zastopniki zavezniških in asociiranih držav so zavzemali svoje prostore v istem razporedu, kakor v Versaillesu. Med Wilsonom in Lloyd Georgeom je sedel Clemenceau. Zastopane so bile vse države, ki so napovedali Avstriji vojsko. Navzoč je bil tudi maršal Foch. Ko so vstopili avstrijski pooblaščenca, je imel Clemenceau nagovor nanje. Omenil je, da vse-

je nadaljeval, »je sedela na stolu blizu oknu ter gledala skozi. Spominjam se, kako sijajen vtisk je delala njena postava, ki se je dvigala iz teme tam zunaj. Rdeči baržun — medla zelena barva zagrinjal na obeh straneh — njeni briljanti — in kot vzdaje sneg! Gotovo je prišel morilec od te strani. Njeno postavo je videl oni, ki je stal zunaj, popolnoma dobro, posebno če se je pregibala in če se je diamant svetil. — Ali ne uvidiš, kaj vse govori za to teorijo? Odločnemu človeku je bilo pač mogoče, doseči balkon. Jaz mislim —«

Kako strastno je govoril in s kakšnim pogledom se je okrenil, ko se je do naju razširila vest, da so pač v snegu našli sledi nog, ki gredo naravnost proti balkonu, da pa na balkonu ni nobenih sledi! To dokazuje, da se napad ni izvršil od zunaj, ker nihče ne more priti skozi okno v alkoven, ne da bi stopil na balkon.

Gospod Durand je moral imeti svoje lastne naziranje, sem si končno z vso odločnostjo mislila. Videl je morda koga, ki je — ko je šel on iz alkovna — vstopil tja. Ali ga naj vprašam o tem in pa za ime tega neznanca?

Ne, nisem imela poguma za to, vsaj toliko

buje besedilo mirovne pogodbe nastopne točke: uvod, zveza narodov, avstrijske meje, politične klavzule glede države SHS in Čehoslovaške, politične klavzule, nanašajoče se na razne evropske države, varstvo manjšin, splošne določbe za varstvo Avstrijcev zunaj Evrope, pomorske in zračne klavzule, postopanje z vojnimi ujetniki, varstvo vojaških grobišč, gospodarske

časa ne, dokler je tako resno gledal in dokler se je tako odločno obračal od mene.

Kmalu na to naju je razburil gospod Ramsdell s prošnjo, naj gremo vsi v veliki salon. To je povzročilo razne vsklike: »Preiskavali nas bodo!« »On misli, da je ropar in morilec še vedno v hiši! Ali vidite diamant na meni?« »Zakaj se ne osumi samo onih izvoljencev, ki so jih pripustili na alkoven?«

To se bo zgodilo, je pripomnil nekdo v moji bližini.

Čeprav sem se takoj okrenila, vendar nisem mogla opaziti, kdo je to rekel. Morda neka s cvetkami in diamanti bogato ozaljšana starejša dama, ki je ostro gledala gospoda Duranda, ki je obračal proč obraz. Na vsak način sem jo prezirljivo pogledala, česar, kakor menim, ni tako hitro pozabila.

Žal da ni bil edini iskajoči pogled v tej smeri, ki sem ga opazila, ko sva šla na mesto, kjer je naju — kakor sem videla — čakal moj stric, ki je prišel iz neke male sobane. Skoro gotovo so govorili, da se je gospod Durand zadnji pogovarjal z gospo Fairbrother, predno se je zgodila katastrofa.

(Dalje prihodnjik.)

določbe, ureditev zračne plovbe, pristanišča, vodne ceste in železnice, določbe glede delavske zakonodaje in razne druge klavzule. Razen tu naštetih določb bodo izročili avstrijskim delegatom tudi besedilo političnih klavzul glede Italije, besedilo finančnih klavzul, določb, ki se nanašajo na obnovo in odškodnino ter vojaških klavzul. Avstrijskim delegatom bodo dovolili 15dneven rok, da formulirajo svoje pripombe k mirovni pogodbi, ki jih bodo morali predložiti pismeno, ker ustnih pogajanj ne bo. Nagovor Clemenceauja so prevedli na angleški, francoski, italijanski in nemški jezik. — Nato je mr. Dutasta izročil besedilo mirovnih pogojev kancelarju dr. Rennerju, ki je vstal in prečital daljši nagovor v francoskem jeziku.

Govor dr. Rennerja.

Kancelar dr. Renner je izvajal med drugim: Narodi Avstrije so v nesreči dolgo čakali konca napetosti in negotovosti glede na njih usodo. Hrepeneli smo po odločitvi, zakaj šlo je za to, da zadobi naša hudo izkušana dežela vendar enkrat mir in da dobimo priložnost, pred tem vzvišenim sodnim dvorom, največjo avtoriteto sveta, izjaviti, kaj je naša dežela in s katerimi pogoji moremo upati, da ustvarimo eksistenčno možnost za samostojno državo. Donavske monarhije, proti kateri so se bojevale alirane in asociirane velesile in s katero so sklenile premirje, te monarhije ni več. 12. november l. 1918. se more smatrati za dan konca. Od tega dne ni bilo nobene monarhije več, nobene silne oblasti, ki bi jo mogla tretji, od tega dne ni bilo nobene usodepolnega dualizma več, niti avstrijske, niti ogrske vlade, nobene armade in nobenega ustroja, ki bi razpolagal z javno silo. Ostalo je le 8 narodov brez javne organizacije. Oni so ustanovili čez noč svoje parlamente, svoje vlade, svoje armade, skratka svoje neodvisne države, prav tako, kakor so oživele le druge narodne države ali nove republike. Zaraditega se ti narodi in njih državne tvorbe ne smatrajo za pravne naslednike bivše monarhije. Prav iz te točke pa izvira ono protislovje, zaradi katerega moramo največ trpeti in ki ga je treba pred tem visokim zborom pojasniti.

Obveznosti novih držav.

Po razboritem izreku, ki ga je izustil pred kratkim predsednik konference, nikakor ne zadostuje izprememba politične vladne oblike ali izprememba vodilnih oseb, da bi narod oprostilo prevzetih dolžnosti. To upravičuje sklep, da morajo biti vsa ozemlja bivše monarhije in njeni narodi odgovorni za posledice vojne, ki jo jim je vsilila prejšnja skupna vlada. Del strašne dedščine teži nas kakor tudi druge narode, ki so se razvili na ozemlju bivšega propalega avstro-ogrškega cesarstva: dedščina vojne, dedščina onemoglosti, dedščina jako težkih ekonomskih obveznosti. Nova nemško-avstrijska republika se je oprostila vseh imperialističnih aspiracij, ki so bile tako usodne bivši monarhiji. Iznebila se je enkrat za vselej sveh reakcionarnih tradicij, ki so naredile staro monarhijo za ječo njenih narodov, žalibog pa je nesrečna žrtev strašnega zločina iz leta 1914., zločina, ki ga je doprinesla prejšnja vlada, ne pa narod.

Likvidacija Avstro-Ogrske.

Vse nasledstvene države so si pod solncem narodnega prava ustanovile eksistenco šele potem, ko so bile ustavljene sovraštvi. Avstrijska republika v svoji sedanji obliki ni nikdar napovedala nobene vojne in ni z mednarodnega vidika v razmerju k zapadnim velesilam nikdar zavzemala stališča vojujoče se velesile. Nemško-avstrijska republika se brez dvomno tudi ni nikdar bojevala z nacionalnimi državami. Nasprotno: na Dunaju so se ustanovile razne komisije nasledstvenih držav, da v medsebojnem sporazumu uveljavijo in uredijo vse svoje pravice proti Nemški Avstriji. Zdaj ne gre za to, da bi se sklenil mir, temveč gre za likvidacijo prejšnje skupnosti in za ureditev bodočih razmer ob intervenciji in jamstvu velesil. Navzlic temu igrajo te sile sedaj, ko jim stojimo v Parizu nasproti,

čisto drugačno vlogo glede svojih obveznosti. Pričakujemo, da se pojasni to protislovje na mirovni konferenci. Mi stojimo pred Vami kot del premaganega in propadlega cesarstva, pripravljeni trpeti posledice, izhajajoče iz naših razmer do aliranih sil.

Samoodločba Nemške Avstrije.

V svesti smo si, da je naša usoda v Vaših rokah. Nadejamo se in verujemo, da nam svetovna vest ne bo odrekala in kratila neodstopne pravice do samoodločbe, ki so jo asociirane sile vsekdar proglašale za smoter svoje vojne zoper habsburško in hohenzollernsko monarhijo, pravice, ki so jo naši narodi v zaupanju do načel, priznanih po aliranih državah, sprejeli za temelj svojim novim ustavam. Nadejamo se, da nas razsodnost sveta ne zapusti in da tudi ne dopusti našega gospodarstvenega pogubljenja.

Gospodarsko uničenje Nemške Avstrije.

Uničenje gospodarstvene enotnosti bivše monarhije in ločitev naše gorske dežele od vseh prirodnih življenjskih virov nam je v zadnjih šestih mesecih povzročila tako pomanjkanje, ki je mnogo hujše, nego je bilo za vojne. Zahvaliti se moramo samo velikodušni pomoči velesil, da nismo poginili od gladi. Toda vse te dni nesreče je ostalo naše ljudstvo disciplinirano.

Nemške laži.

Nikjer ni bilo nobenih večjih nemirov, in naša država ni začela nobene vojaške akcije zoper svoje sosedje, ako tudi so sosedje zasedli dve petini bivše skupne države. Nemško-avstrijska država je dokazala svojo možnost, biti zavetje mirnemu in organiziranemu socialnemu razvoju v Srednji Evropi. To naziranje naše republike naj omogoči naši državi ustanovitvev gospodarske eksistence. Vemo, da moramo iz Vaših rok dobiti mir, iz rok zmagovalcev. Trdno smo odločeni, vestno preudariti vsak predlog in vsak Vaš nasvet. Zlasti pa želimo natančno poučiti Vas o razmerah v naši državi in Vam obrazložiti glavne pogoje za možnost eksistence.

Mile prošnje.

Doslej ste imeli le priliko, z malimi izjavami, poskusati samo naše sosedje, sedaj pa prosimo, da slišite tudi nas in da nastopite kot razsodniki, kot razsodniki večjega sveta, ki ima odločiti usodo manjšega sveta. Prosimo za odločitev, ki nam zagotavlja našo narodno, politično in ekonomsko eksistenco med našimi nespornimi mejami in ki nam zagotavlja narodno svobodo in civilizacijo v zvezi narodov.

Miloš Štibler:

Beogradska opazovanja.

II.

Program narodnega ujedinjenja smo si ustvarili sami. Kaj pa pravi k istemu Beograd oziroma srbski del našega naroda? Rekel bi pred vsem: Beograd je dosleden. Pred mesci je dejal: Slovenci, vse priznamo, za karkoli se odločite. Odločili smo se za združitev s kraljevino Srbijo. »Pa dobro!« je rekel Beograd. In prišli smo v Beograd, da kot enakopravni državljani sodelujemo na ureditvi države in zopet slišimo oni »Pa dobro!« Radi nas vidijo, radi nas imajo in si žele, da pridemo v obilnem številu na sodelovanje. Povsod povdarjamo, da smo za popolno narodno ujedinjenje; Beograd zopet odgovarja z svojim »Pa dobro!« in se istotako izjavlja za narodno edinstvo. Tako se življenje razvija v najlepši bratski ljubezni. Slovenca ne moti cirilica, Srba ne latinica, Slovenca ne srbski govor, Srb rad posluša slovensko govorico in tudi za različnost verzov izpovedanja se niti zdaleka nihče ne zmeni. Te zunanje razlike skupnega življenja in skupnega dela niti najmanjše ne motijo.

Kaj nam bo v tem oziru prinesla prihodnost? Prorokovati je sicer zelo nehvaležno opravilo, osobito ako gre za vprašanja političnega značaja. Toliko pa vendarle smemo že danes reči, da srbski del našega naroda osobito v vprašanju cirilice in književnega jezika vobče nasilne rešitve ne bo iskal. Je tudi med Srbi nekaj prenapetih elementov, tako Velikosrbi iz Bosne; toda to so le izjeme, kakoršne najdemo v političnem življenju vsakega naroda. Ogromna večina Srbov nasilnih načrtov ne odobrava. Srb je zadovoljen, ako ima svobodo jezika in vere. Nastopil je v preteklosti in bo v prihodnosti le proti onemu, ki bi mu hotel jemati to svobodo, med tem pa mu njegov značaj tudi ne pripušča odrekati drugemu pravo jezikovne in verske, vobče narodne svobode.

Položaj v našem vprašanju je torej danes nekako ta-le: Srbi so nam pustili popolno svobodo takrat, ko smo se odločili za združitev k Srbiji; pustili nam bodo popolno svobodo tudi pri nadaljnjem razvoju našega narodnega vprašanja, tako osobito glede rabe slovenščine in latinice. Na nas samih je vsled tega, da to svobodo pravilno uporabimo in pravočasno določimo nadaljnemu razvoju te zadeve take smeri, s katerimi se nam v vsakem oziru zagotovi napredek in jasna bodočnost.

III.

Kaj torej mislimo Slovenci ukreniti v vprašanju pisave in jezika? Nihče nas ne sili k spremembam, vkljub temu najdemo v vsakem narodno zavednem Slovincu zavest, instinkt, da bo neka sprememba glede jezika potrebna. Če gremo še dalje, najdemo v vsakem narodno zavednem Slovincu tudi jasno pričakovanje, da se bo ta sprememba izvršila v smeri popolnega jezikovnega ujedinjenja s Hrvati in Srbi. In to danes zavestna želja vsakega našega človeka.

Ta želja ni nič novega. Odkar more biti pri Slovencih govor o narodni zavednosti, vedno jo najdemo, četudi ne v masah naroda, pa vsaj pri posameznih dalekomislečnih predstaviteljih. Posebno močna je bila v dobi Ilircev, a tudi v drugih časih nikdar ni popolnoma izginila. Zadnja leta pa je tem bolj prehajala v mišljenje naroda, čim bolj se je bližalo odrešenje in čim bolj se je uresničevala želja po teritorialnem ujedinjenju z Srbijo. Slednje je doseženo, skupno delo se je pričelo in le naravno je, da naš človek začne vedno več razmišljati o vprašanju, kako se bodo v teh novih razmerah razvijale naše jezikovne prilike. Da začne razmišljati osobito o vprašanju, ali se bodo prilike razvijale tako, da pride končno do popolnega jezikovnega ujedinjenja ali ne, da se torej uresniči ali ne uresniči ona želja, ki jo je že pred teritorialnim udruženjem gojil vsak politično misleč slovenski narodnjak.

Ne pozabimo, da odklanjajo Srbi vsako nasilno rešitev tega vprašanja in da nam puščajo popolno svobodo odločitve. Mi pa si spremembe želimo. Enkrat že radi tega, ker je po veliki meri zakrivil nemški vpliv, da nismo že v preteklosti imeli z Srbohrvati skupnega književnega jezika. Nemški »divide et impera!« je poskusil svojo moč tudi na tem polju. Posrečilo se mu je, doseči uspeh. Ako bi se bilo pred 80 leti, ko so se pripravljale knjige za naše ljudske šole, uvedel hrvatski jezik oziroma ako bi se bilo takrat kratkoma upeljalo hrvatske učne knjige, kakor je to prvotno nameravala celo avstrijska vlada sama, tedaj bi

bilo naše vprašanje že zdavnaj rešeno. Toda nemštvo je takrat upeljavo hrvatskih učnih knjig preprečilo, ker iz ozirov na lastne imperijalistične koristi ni hotelo dopustiti jugoslovanskega jezikovnega ujedinjenja. Nemške ovire danes tudi ni več.

V drugi vrsti soodločujejo pri naši želji razni zgolj praktični oziri. Pred vsem naše malo število. Skupna knjiga bo brezdvomno mogočno pospešila naše kulturno življenje. Ako obdržimo svoj književni jezik, potem bo vendarle ostal odstotek onih, ki čitajo tudi srbohrvatsko knjigo in list, majhen, vključno, da Slovencu čitanje in umevanje srbohrvaščine ne dela nikakih posebnih težav. Ni pa dvoma, da se bo začela srbohrvatska knjiga v novi svobodni domovini mogočno razvijati, vsled česar zahteva naš lastni interes, da postane srbohrvatska knjiga tudi last vsega našega naroda in ne le male skupine izvoljenih. To pa se doseže samo na ta način, da ustvarimo vse praktične predpogoje za splošno rabo srbohrvatskega tiska: da damo vsakemu našemu človeku možnost priučiti se cirilici in srbohrvaščini. Kar pa je mogoče doseči le potom šole ljudske, srednje, visoke in vsake strokovne šole.

Političen pregled.

Ministrski svet v Beogradu. Beograd, 3. junija. Nocoj se vrši velevažen ministrski svet, ki se bavi z zunanje-političnim vprašanjem, zlasti glede podpisa miru, kakor tudi z vprašanjem Koroške in Prekmurja. Pričakovati je izredno važnih odločitev. — Najbrže sledi ministrskemu svetu še kronski svet.

Pravo narodnostnih manjšin. Pariz, 1. junija. Kramaf, Bratianu in Trumbić so včeraj predložili svoje pripombe o ureditvi prava narodnostnih manjšin. Po razgovoru je Wilson odločil, da se te določbe reasumirajo in iznova predlože odboru Četvorice v posvetovanje.

Reški Lah za plebiscit. — toda samo na Reki. Pariz, 1. junija. Reški deputat Ossoinack je prinesel v Pariz nekakšno resolucijo, ki so jo sklenili reški meščani. V njej zahtevajo, da se ne sme vprašanje Reke rešiti, ne da bi oni bili vprašani za mnenje.

Laška zahrbtnost. Lucern, 1. junija. Veliko ogorčenje vzbuja v poučenih krogih potrditev vesti, da je nemško-avstrijska vlada sklenila z madžarsko-sovjetsko vlado gospodarsko pogodbo, po kateri dobavlja rdeči armadi obleko in sirovine iz antantne podpore. V krogih tukajšnje madžarske emigracije trde tudi, da pomaga Italija sovjetski armadi z municijo iz plena ob Piavi, kakor to dokazujejo nekatere najdbe iz zadnjega časa. Tudi je konstatirano, da se nahajajo laški oficirji v madžarski sovjetski armadi. To je v zvezi z doslej nepojasnjenim odpoklicem laških oficirjev iz čehoslovaške armade.

Dnevne novice.

Maribor jugoslovanski. Kakor na drugem mestu poročamo, so aliranci nam odločili Maribor. In smelo smemo trditi, da ima prvo in edino zaslugo, da se izroča Maribor nepoškodovan majki Jugoslaviji, naš prvobornik, general Maister. Vsled tega mu kličemo danes: Živel naš general Maister, branitelj slovenskega Štajerskega.

Francoska misija v Mariboru. Predvčeraj je v Maribor dospel nadporočnik Mr. Kerien kot namestnik za odsotnega Mr. dr. Reverdy. Danes predpoldan je novi zastopnik Francije obiskal okrajnega glavarja dr. Lajnsiča in se izrazil, da nam čestita o našem narod-

nem napredku. Obiskal je tudi škola dr. Napotnika. Omenil je, da je bivši tajnik pariškega kardinala Amien padel pri Reimsu, tik njega. Spremljal ga je prideljeni jugoslovanski tolmač nav. Mohorko.

Nemci in naši ranjenci. Danes je Maribor uradno jugoslovanski in torej so tudi Nemci jugoslovanski državljani z izjemami, ki jih bo določila vlada. Imamo precej rojenih Nemcev, ki so uvideli, da se morajo udati usodi, ki jih je zadela. Tudi mi Slovenci smo vršili v stari Avstriji svoje državljanske dolžnosti in zvestejše nego večina nemških sodržavljancev, ki jih je srce vedno vleklo onstran mej. Toda med mariborskimi nemškutarji je še mnogo plevela, ki ga bo treba temeljito s koreninami iztrebiti. Naše narodne in človekoljubne dame pobirajo te dni za naše ranjence, ki so tvegali na Koroškem svoje življenje. Vsakdo, ki ima nekaj srca, ne pozna v tem oziru razlike med prijateljem in sovražnikom. Le na Koroškem so podivjane nemške tolpe morale naše ranjence. In ko so se naše dame oglasile tudi pri nekaterih Nemcih v jugoslovanskem Mariboru, se je večina odzvala ter darovala za naše ranjence. Lekarnar Sirak na Tegethoffovi cesti je pa precej neuljudno odslavlil zbiralko daril. Nam ni za njegov prispevek, vendar je pa treba dobro premisliti, je-li ta človek sposoben, da prodaja še nadalje v jugoslovanskem Mariboru slovenskim odjemalcem zdravila.

Nesramnost nemškega žida. Ravnatelj nemškega gledališča in nemškega kinematografa, Siege, hoče postati sodelovalec našega lista. Danes nam je poslal nekako skrupulo, da bi popravljali resnične vesti, ki smo jih objavili. Menda je zadnji čas, da se temu domišljavemu človeku prepove njegovo nadaljno delovanje in nastopanje v slovenskem Mariboru. Našemu občinstvu pa priporočamo, naj ne obiskuje nemških podjetij tega gospoda. V mestno gledališče spada slovensko gledališče. Kinematograf naj se mu zapre ali pa odda kakemu slovenskemu invalidu oziroma vdovi po padlem slovenskem junaku.

Mestna klavnica išče delavcev. Ravnateljstvo mestne klavnice inseruje v nemško-nacionalnem glasilu »Marburger Zeitung« in išče delavcev. Nam se to precej čudno zdi, ker nam je znano, da imajo tudi Slovenci dovolj sposobnih delavcev, ki bi lahko zadovoljili še takim zahtevam nemškega ravnatelja.

Cvetlični dan. Prosimo vse one gospodične in gospode, ki so se svoječasno priglasili za sodelovanje pri cvetličnem dnevu, da se zanesljivo in polnoštevilno udeležijo sestanka, ki se vrši v četrtek, 5. junija ob pol 19. uri v mali dvorani Nar. doma. Odbor.

Za »Akad. dom« v Zagrebu so darovali sledeči gg. Župnik E. Vračko nabral v Št. Ilju 150 K, Enol. prost. L. Pinter nabral v Slov. Bistrici 469 K, kaplan Župančič pri Sv. Jakobu 25 K, Josip Tušak pri Sv. Antonu 20 K, Antonija Kavčič, Sv. Jurij ob j. ž. 25 K, Vik. Coastin v spomin ndp. Malgaja 20 K, Neimenovan, Sv. Rupert 20 K, Ješovnik Simon, Sv. Rupert 20 K, Lorber Janez, Sv. Rupert 30 K, Senčar 50 K, M. Seršen, Ljutomer 40 K, dr. Leber, Slov. Bistrica 10 K, Župnik Šijanec, 60 K, Župnik Bračič, Limbuš 10 K, Alojzija Kupljen, M. Nedelja 20 K, poroč. Rajšp nabral 144 K. Vsem blagim podpornikom v stiski se nahajajočih slov. visokošolcev najsrčnejša zahvala! Živeli posnemovalci!

Spričevala o ceplenju. Sostranke lahko dvignejo spričevala, katera so oddana v prostorih izdaje krušnih kart, od dne 10. junija naprej proti izkazilu nakupne karte.

Cena za mleko znaša od 1. junija naprej za liter K 1'80.

Zelene karte za sladkor niso več veljavne. Na novo izdane karte za sladkor za mesec junij se izda po 1 kg sladkorja za ceno 7 K 10 v., nasprotno pa odpadejo vsi dosedanjí poboljški.

Sprejem otrok za ameriško pomoč se nadaljuje do 11. junija in sicer začetne črke L — M dne 5. junija, dne 6. junija S — T, dne 10. junija U — V — W — Z, vsi drugi dne

11. junija, samo popoldne v prostorih izdaje krušnih kart na Stolnem trgu št. 1. Te pomoči bodo deležni le otroci do 10 let.

Zadnje vesti.

Koroška fronta. — Nemška uradna poročila.

Celovec, 2. junija. (Uradno.) 1. junija popoldne so se v Labudski dolini morale naše čete umakniti iz Št. Pavla na severno ležeče postojanke.

Celovec, 2. junija. (Uradno.) Položaj 2. junija: Vsled pritiska sovražnikove premoči so bile naše čete v Labudski dolini prisiljene, umakniti se proti severozahodu. Velikovec in okolično obsestreljuje sovražna artilerija.

Položaj 3. junija: Vsled situacije v Labudski dolini ni mogoče več držati črte ob Dravi. Komisija za premirje je došla v Kranj. Pogajanja se pa še niso pričela.

Celovec, 3. junija ob 1. uri pop. Vsled pritiska sovražnih čet smo morali zapustiti Velikovec.

Vojaška konvencija med Jugoslavijo in Grško.

Berolin, 3. junija. »Secolo« poroča, da je med Jugoslavijo in Grško sklenjena vojaška zveza.

Dr. Renner prosi.

St. Germain, 3. junija. Pri prejemu mirovne pogodbe je dr. Renner izjavil, da je mlada republika kakor tudi druge iz prejšnje Avstrije nastale države, odgovorna za vojno in nje posledice. Nemška Avstrija se ni nikoli nahajala v vojnem stanju z antanto in nacionalnimi državami. Slednjič prosi za odločitev, ki naj zajamči gospodarsko eksistenco držav. — V uvodu omenja pogodba nje pravomočnost, sklep miru, da tvori Nemška Avstrija neodvisno državo pod imenom »Republika Avstrija« in da stopijo alirane in asociirane države v uradni stik z Avstrijo.

Velikansko ogorčenje in razburjenje na Dunaju zaradi mej na Koroškem in Štajerskem. — Prvi vtisi.

LDU. Dunaj, dne 4. junija. (ČTU.) Vsi tukajšnji listi priobčujejo kratke komentarje o mirovnih pogojih za Nemško Avstrijo. Članki so sestavljeni v zelo razburjenem in ogorčenem tonu in imajo deloma naravnost obupne nadpise. Mora se reči, da vse časopise brez izjeme odklanja take pogoje. Ogorčenost je največja radi odstopitve ozemlja na Koroškem in južne Štajerske, radi varstva manjšin v Nemški Avstriji ter prevare Alizeja. V vladnih krogih, kakor tudi v narodni skupščini vlada največja poparjenost.

Demobilizacija na Francoskem.

Curih, 4. junija. Demobilizacija večih letnikov na Francoskem se pripravlja in bo takoj po podpisu predmira aktualna.

Nova orientacija angleške vlade.

Rotterdam, 4. junija. Iz Londona poročajo, da se pripravljajo važne izpremembe v angleškem kabinetu. Po mirovnem sklepu bo baje celo ministrstvo odstopilo in bo prišlo do nove orientacije vlade v smislu prejšnjega ministrstva.

Ukradeni nemški diplomatični akti.

Curih, 4. junija. Zopet je izginil kovčeg kurirja z važnimi nemškimi diplomatičnimi akti, namenjenimi v Versailles. To povzroča nemški vladi v Berlinu velike skrbi. Uvedena preiskava je dozdej brezuspešna.

Zadnje ure boljševizma v Petrogradu.

Kodanj, 4. junija. »Daily Mail« poroča: V Petrogradu so grozovite eksplozije in uničujoči požari. Boljševiki so razstrelili vsa munijska skladišča. Delavci so zgrabili za orožje proti sovjetski vladi. Dan in noč se vrše krvavi počestni boji.

„Jugoslovanska mučenika Zrinski in Frankopan“ se zove brošurica, ki jo je izdala Tiskovna zadruga v Mariboru. Spisal jo je profesor Matija Pirc. Cena 1 K. Manj kot 10 iztisov se ne pošilja. Brošurica je posebno pripravna za šolsko mladino. Vsebinska brošurica je zanimiva: izvor Zrinskih in Frankopanov, zarota, usoda zadnjih Zrinskih in Frankopanov ter prevoz zemeljskih ostankov Zrinskega in Frankopana v domovino. Brošurico toplo priporočamo.

Razne novice.

Danski kralj Friderik VII. je bil znan po svoji naklonjenosti do nižjih slojev, rad se je pomenkoval s poljedelci in vaščani — ti so ga pa tudi imeli tako radi, da bi ga bili na rokah nosili. Bilo je v letu 1840., ko je kralj slučajno korakal preko dvorišča kraljevega gradu ter zazril starejšega kmeta z majhuim vozom, v katerega sta bila vprežena dva mršava konjiča. »I, kaj pa delate tukaj?« ga je prijazno vprašal Friderik. »Čakam na g. majorja N. Vojaške vaje so pri nas, stanuje pri meni, in kakor veste, ga moram peljati, kamor hoče. Danes je prišel semkaj obiskati prijatelja, pa čakam nanj.« Bilo je ob štirih popoldne. Zvečer je šel Friderik spet čez dvorišče, a ljubeznivi kmetič je še stal na dvorišču in čakal na gospoda majorja. Zjutraj je pogledal kralj skoz okno — a koga vidi? Kmetič sedi sključen na vozu, konjiča povešata glavo, a majorja ni od nobene strani. Kralja je ta prizor ozlovoljil. Pohitel je po stopnicah k kmetiču, mu stisnil v roke zlat in rekel: »Kar idi mirno domov, z gospodom majorjem se bova že zmenila. In kmet je ves vesel pogljal konjiča in se odpeljal proti domu. Med tem je kralj naročil svojemu strežaju, naj reče majorju da pride k njemu v avdienco še dopoldne. In ni preteklo četrte ure, ko se je odpeljal kmetič ko je gospod major ves jezen razgrajal na dvorišču ter krl, da se je vse treslo. »Kje je moj voznik?« je vprašal pristopivšega kraljevega komornika. »Njegovo Veličanstvo ga je poslalo domov, a Vi morate še dopoldne v avdienco,« se je glasil odgovor. Major se je umiril in ob enajstih je že čakal v dvorani. Ali bila je dvanaest, bila je ena, dve, tri, štiri — in major še zmiraj čaka in ne ve, kaj se z njim godi. Komornik mu je javil, da je njegovo Veličanstvo utrujeno — naj še malo potrpi, češ, pred južino bode gotovo poklican. »Gotovo bom povabljen na obed,« si je ves srečen mislil major. A bila je pet, šest, sedem — pa ga še ni nihče povabil k obedu. Ubogi major se je jel na tihem jeziti, nejevoljno je stopical po sobani — ali v avdienco le še ni šel. »Njegovo Veličanstvo se gotovo dobro ima — zdaj ga ne bom motil,« si je mislil major. Navsezadnje se prikaže ob 11. uri ponoči kralj v dvorani ter reče majorju: »Dolgo ste čakali, kaj? — Pa Vam ni bilo to tako težko kakor onemu kmetiču, ki je stal siromak s konji na dvorišču in zmrzoval. S tem sem Vam hotel samo povedati, da je kmet ravno tako človek ko Vi in da ni lepo, da je častnik do svojih nižjih takšen kakor ste bili Vi danes. Le zapomnite si današnji dan — pa idite z Bogom!«

Slovenci! Slovenke! Govorite povsod samo slovenski!

Otvoritev gostilne!

Naznanjam cenj. jugoslovanskemu občinstvu, da sem otvorila na Grajskem trgu št. 1

gostilno „Maribor“

Priporočam se za obilen obisk.

S spoštovanjem

Valerija Švajger.

Razglas.

Po naredbi poveljnika Dravske divizijske oblasti v Ljubljani z dne 16. maja t. l., o št. 4341/11-19 (Uradni list z dne 24. maja 1919, št. XCVII, stran 380), naj predpostavljene poveljniki od 28. maja t. l. od 8. ure naprej za vsako napravljenico krivico, označeno v omejenih naredbi, odredijo delovanje prekih sodov. Tem sodom naj se takoj predajo dotični krivci, ki so po omejenem času zakrivali kaznjivo dejanje.

Vojni obvezniki, ki so v prešlih operacijah izgubili ali zapustili svojo jedinico, se naj ne smatrajo kot begunci iz bojišča ter naj se ne oddajo v sodbo prekim vojnim sodom, ako se pri svoji jedinici zopet javijo najkasneje do 7. junija t. l. do polnoči.

Istotako naj se oni vojni obvezniki, ki ne vedo, kje je sedaj njihova jedinica, ne smatrajo beguncem iz bojišča, ako se javijo do 7. junija t. l. pri svojih dopolnilnih poveljstvih.

Oni vojni obvezniki pa, ki se ne javijo niti do 7. junija t. l. pri svojih jedinicah ali pri vojnih dopolnilnih poveljstvih, se smatrajo kot begunci iz bojišča ter se morajo oddati prekim vojnim sodom.

To se da na javno znanje vsled brzojavnega ukaza predstestva deželne vlade v Ljubljani z dne 1. t. m., št. 6654/preds.

Okrajno glavarstvo v Mariboru, dne 2. junija 1919.

Sima-Gall, s. r.

I. Mariborski bioskop

Tegetthoffova cesta.

Največje in najimnitnejše kino-podjetje v Jugoslaviji.

Od srede 4. do 6. junija 1919:

Stuart Webbs - detektivfilm!

Oklopni oblok

v 3 dejanjih.

Ernst Reicher kot Stuart Webbs.

Zakonski zavod z ovirki

Šaloigra v 2 dejanjih.

Predstave se vrše vsaki dan ob 18. in 20. uri, v nedeljah in praznikih ob 1/2 15., 16., 18. in 20. uri zvečer.

Raznašalci časopisov

Invalidi, dobe lep zaslužek. Zglase naj se v upravnistvu „Mariborskega delavca“.

Razglas.

Ker prejenja s 1. oktobrom 1919 najemna pogodba z dosedanjo najemnico, je oddati hotel »Tivoli« z restavracijo itd. drugemu najemniku.

Reflektanti naj vložijo svoje, z natančnimi podatki opremljene prošnje do vštete 30. junija 1919 v zaprtih kuvertah in označene z nadpisom, ponudbe za oddajo hotela »Tivoli«, mestnemu gospodarskemu uradu.

Iz teh podatkov mora biti predvsem razvidna pristojnost, dosedanje službovanje ali obratovanje proslilčev in označba njegovega finančnega stanja.

Oziralo se bo predvsem na ponudnike, ki so finančno zmožni voditi podjetje intencijam mestne občine primerno.

Mestni magistrat ljubljanski, dne 28. maja 1919

Marmelado in fino surovo maslo

(Teebutter)

prodaja vsak dan na debelo in drobno

3-2

Mariborska mlekarina in tovarna za sadne konzerve d. z. o. z.

Tegetthoffova cesta 63 — Zg. Gosposka ulica 38

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Mariboru

Dejanska glavnica 15.000.000 K

CENTRALA V LJUBLJANI

Rezervni fondi nad 4.000.000 K

Poslovalnica avstrijske razredne loterije

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice, tekoči in žiro-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Rentni davek plača banka sama. Kupuje in prodaja devize, valute, vrednostne papirje itd., eskontira menice, devize, vrednostne papirje itd.

Izdaja čeke, nakaznice in akreditive. Daje trgovske kredite pod ugodnimi pogoji in predujme na vrednostne papirje in blago. Izvršuje borzna naročila najkulantnije.